

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETIKE

KONAČNI PRIJEDLOG

**ZAKONA O PROVEDBI UREDBE (EU) 2015/757 EUROPSKOG
PARLAMENTA I VIJEĆA OD 29. TRAVNJA 2015. O PRAĆENJU
EMISIJA UGLJIKOVA DIOKSIDA IZ POMORSKOG PROMETA,
IZVJEŠĆIVANJU O NJIMA I NJIHOVOJ VERIFIKACIJI TE O IZMJENI
DIREKTIVE 2009/16/EZ**

Zagreb, travanj 2017.

KONAČNI PRIJEDLOG

ZAKONA O PROVEDBI UREDBE (EU) 2015/757 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA OD 29. TRAVNJA 2015. O PRAĆENJU EMISIJA UGLJIKOVA DIOKSIDA IZ POMORSKOG PROMETA, IZVJEŠĆIVANJU O NJIMA I NJIHOVOJ VERIFIKACIJI TE O IZMJENI DIREKTIVE 2009/16/EZ

I. OPĆE ODREDBE

Svrha Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom utvrđuju nadležna tijela i zadaće nadležnih tijela, inspekcijski nadzor te prekršajne odredbe za provedbu Uredbe (EU) 2015/757 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o praćenju emisija ugljikova dioksida iz pomorskog prometa, izvješćivanju o njima i njihovoj verifikaciji te o izmjeni Direktive 2009/16/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 123/55, 19.5.2015.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2015/757).

Pojmovi

Članak 2.

(1) Pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju jednako značenje kao pojmovi uporabljeni u Uredbi (EU) 2015/757.

(2) Izrazi koji se koriste u ovom propisu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

II. NADLEŽNA TIJELA I NJIHOVE NADLEŽNOSTI

Nadležna tijela

Članak 3.

(1) Za provedbu Uredbe (EU) 2015/757 i ovoga Zakona nadležni su središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu okoliša, središnje tijelo državne uprave nadležno za pomorstvo, Hrvatska akreditacijska agencija i Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, svaki u okviru svoga propisanog djelokruga.

(2) U svrhu provedbe Uredbe (EU) 2015/757 i ovoga Zakona središnja tijela državne

uprave iz stavka 1. ovoga članka surađuju sa središnjim tijelima državne uprave nadležnim za poslove gospodarstva, poduzetništva, unutarnjih poslova i drugim institucijama.

Zadaje nadležnih tijela

Članak 4.

U svrhu provedbe Uredbe (EU) 2015/757 i ovoga Zakona središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu okoliša obavlja sljedeće poslove:

1. u okviru svoga propisanog djelokruga održava tehničku razmjenu s trećim zemljama u skladu s člankom 22. stavkom 2. Uredbe (EU) 2015/757
2. sudjeluje u savjetovanju s Europskom komisijom u skladu s člankom 23. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/757
3. na temelju prikupljenih podataka o emisijama CO₂ iz pomorstva izrađuje izvješća za potrebe razmjene podataka s međunarodnim organizacijama u skladu s potvrđenim međunarodnim ugovorima te za potrebe razmjene podataka s nadležnim tijelima Europske unije.

Članak 5.

U svrhu provedbe Uredbe (EU) 2015/757 i ovoga Zakona središnje tijelo državne uprave nadležno za pomorstvo obavlja sljedeće poslove:

1. zaprima obavijesti verifikatora u skladu s člankom 17. stavkom 4. Uredbe (EU) 2015/757
2. osigurava usklađenost s obvezama ovoga Zakona za brodove koji plove pod zastavom Republike Hrvatske u skladu s člankom 19. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/757
3. provodi inspekcijski nadzor brodova u skladu s Pomorskim zakonikom (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 i 26/15) kojim se uređuje obavljanje inspekcijskog nadzora sigurnosti plovidbe u skladu s člankom 19. stavcima 2. i 3. Uredbe (EU) 2015/757
4. provodi prekršajni postupak zbog neusklađenosti s obvezama i obavještava Europsku komisiju u skladu s člankom 20. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/757
5. uspostavlja razmjenu informacija i suradnju nadležnih tijela te dostavlja informacije u skladu s člankom 20. stavkom 2. Uredbe (EU) 2015/757

6. u okviru svoga propisanog djelokruga održava tehničku razmjenu s trećim zemljama u skladu s člankom 22. stavkom 2. Uredbe (EU) 2015/757
7. sudjeluje u savjetovanju s Europskom komisijom u skladu s člankom 23. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/757.

Članak 6.

U svrhu provedbe Uredbe (EU) 2015/757 i ovoga Zakona Hrvatska agencija za okoliš i prirodu obavlja sljedeće poslove:

1. zaprima izvješća društva o emisijama u skladu s člankom 11. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/757, u formatu u skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2015/757
2. zaprima obavijesti verifikatora u skladu s člankom 17. stavkom 4. Uredbe (EU) 2015/757.

Članak 7.

U svrhu provedbe Uredbe (EU) 2015/757 Hrvatska akreditacijska agencija obavlja poslove akreditacije verifikatora u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2015/757.

III. INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 8.

(1) Inspekcijski nadzor nad provedbom Uredbe (EU) 2015/757 i ovoga Zakona provode inspektori sigurnosti plovidbe.

(2) Inspekcijski nadzor iz stavka 1. ovoga članka provodi se u skladu s propisima kojima se uređuje obavljanje inspekcijskog nadzora sigurnosti plovidbe i ovim Zakonom.

Članak 9.

(1) Ako se u inspekcijskom nadzoru utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon, inspektor sigurnosti plovidbe će nadležnom tijelu podnijeti optužni prijedlog zbog prekršajnog djela.

(2) Inspektor sigurnosti plovidbe izdaje rješenje kojim se odbija uplovljavanje broda i dostavlja informacije u skladu s člankom 20. stavkom 3. Uredbe (EU) 2015/757.

(3) Inspektor sigurnosti plovidbe odbit će uplovljavanje u luke u Republici Hrvatskoj brodovima kojima je izdana zabrana uplovljavanja u luke drugih država članica u skladu s člankom 20. stavkom 3. Uredbe (EU) 2015/757.

(4) Ako se u inspekcijskom nadzoru utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon, inspektor ima pravo i obvezu poduzeti druge mjere i izvršiti druge radnje za koje je ovlašten na temelju ovoga Zakona i Pomorskog zakonika (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 i 26/15).

(5) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

IV. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 10.

(1) Povrede odredaba ovoga Zakona koje su ovim Zakonom određene kao prekršaji smatraju se pomorskim prekršajima u smislu članka 989. stavka 1. Pomorskog zakonika (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 i 26/15).

(2) Na postupak i tijela za vođenje prekršajnog postupka po prekršajima iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se odredbe članka 989. stavka 2. i članaka 990. do 992. Pomorskog zakonika (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 i 26/15).

Članak 11.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za pomorski prekršaj pravna osoba koja je preuzela odgovornost za upravljanje brodom od vlasnika broda i koja je preuzimanjem takve odgovornosti preuzela ovlasti i odgovornosti sukladno Međunarodnom pravilniku o upravljanju sigurnošću (ISM Pravilnik) ako se na brodu koji uplovljava u luku u Republici Hrvatskoj ne nalazi valjani dokument o usklađenosti sukladno članku 18. Uredbe (EU) 2015/757.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se obrtnik novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 kuna.

V. ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 12.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Republika Hrvatska, kao stranka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 2/96, u daljnjem tekstu: UNFCCC) i Kyotskog protokola uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 5/07), preuzela je obvezu provedbe mjera koje će, zajedno s mjerama ostalih stranaka UNFCCC i Kyotskog protokola, doprinijeti postupnom smanjenju emisija stakleničkih plinova u atmosferi. Pariškim sporazumom se utvrđuju obveze smanjenja, odnosno ograničenja emisija stakleničkih plinova za sve države svijeta i primjenjuje se od 2020. godine.

Pomorski promet utječe na globalnu klimu i kvalitetu zraka, kao rezultat emisija ugljikova dioksida (CO₂) i ostalih njime uzrokovanih emisija, uključujući dušikove okside (NO_x), sumporne okside (SO_x), metan (CH₄), čestice (PM) i crni ugljik (BC). Međunarodni pomorski promet ostaje jedina vrsta prijevoza koja nije obuhvaćena obvezom Europske unije za smanjenje emisija stakleničkih plinova. Emisije CO₂ iz međunarodnog pomorskog prometa unutar Europske unije od 1990. godine do 2007. godine povećale su se za 48% stoga je potrebno smanjiti navedene emisije u skladu s Rezolucijom Europskog parlamenta od 5. veljače 2014. godine u okviru klimatske i energetske politike do 2030. godine. Europsko vijeće je Zaključkom od 23. i 24. listopada 2014. godine podržalo obvezujući cilj Europske unije u smislu domaćeg smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 40% do 2030. godine u odnosu na 1990. godinu. Glavni pokretač rasta emisija stakleničkih plinova je povećana potražnja za pomorskim transportom potaknuta rastom svjetske trgovine.

Međunarodna pomorska organizacija (u daljnjem tekstu: IMO) je 2011. godine usvojila Odluku MEPC.203(62): Izmjene i dopune Priloga Protokola iz 1997. godine o izmjenama i dopunama MARPOL konvencije za sprječavanje onečišćenja s brodova iz 1973. godine, izmijenjene Protokolom iz 1978. godine (uključivanje propisa o energetske učinkovitosti za brodove u Prilogu VI. MARPOL konvencije) kojom je propisala tehničke i operativne mjere, posebno indeks energetske učinkovitosti za nove brodove i Plan za upravljanje energetske učinkovitosti broda (u daljnjem tekstu: SEEMP), koje će dovesti do poboljšanja u vezi sa smanjenjem očekivanog porasta emisija stakleničkih plinova. Međutim, samo tim navedenim mjerama ne može se doći do potpunog smanjenja emisija stakleničkih plinova u međunarodnom pomorskom prometu s ciljem ograničenja rasta globalne temperature na 2°C. U skladu s podacima IMO-a, primjenom operativnih mjera i postojećih tehnologija potrošnja energije i emisije CO₂ brodova mogle bi se smanjiti do 75%, a za znatan dio tih mjera može se smatrati da su isplative i da bi kao takve mogle donijeti neto korist sektoru jer se zbog smanjenih troškova za gorivo osigurava povrat svih operativnih troškova ili troškova ulaganja.

Kako bi se u budućnosti smanjile emisije CO₂ iz pomorskog prometa na razini Europske unije, kao jedan od preduvjeta, uspostavlja se sustav za praćenje emisija CO₂, izvješćivanje o njima i njihove verifikacije na temelju potrošnje goriva brodova kao prvog

koraka u sklopu postupnog uključivanja emisija iz pomorskog prometa u obvezu Europske unije za smanjenje emisija stakleničkih plinova uz emisije iz drugih sektora koje su već uključene u tu obvezu.

Veliki dio obveza koje propisuje Uredba (EU) 2015/757 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o praćenju emisija ugljikova dioksida iz pomorskog prometa, izvješćivanju o njima i njihovoj verifikaciji te o izmjeni Direktive 2009/16/EZ (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2015/757) već je uključen u SEEMP te provođenje Uredbe (EU) 2015/757 ne bi administrativno dodatno opterećivao brodare. SEEMP je obavezan od 1. siječnja 2013. godine i odnosi se na sve brodove iznad 400 bruto tona, što znači da su uključeni i brodovi obuhvaćeni Uredbom (EU) 2015/757. Hrvatski brodari su već u velikoj mjeri spremni na odredbe MARPOL konvencije i njenih priloga. Odluka MEPC.203(62) dodatka VI MARPOL konvencije već propisuje i smanjenja emisija CO₂ koja su u prvoj fazi 10%, a zatim će se svakih 5 godina postavljati sve stroži zahtjevi, te je očito da su manje-više zahtjevi koji su predviđeni Uredbom (EU) 2015/757 već u primjeni kroz SEEMP.

Prema članku 115. Zakona o zaštiti zraka (Narodne novine, br. 130/11 i 47/14) koji regulira izvršenje obveze Republike Hrvatske u odnosu na zadržavanje emisija u okviru godišnje nacionalne kvote za sektore izvan sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova, propisana je nadležnost nad sektorskim emisijama nadležnim tijelima državne uprave. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike prema istom članku kontrolira izvršavanje obveza po sektorima te predlaže dodatne mjere, u slučaju prekomjernog rasta emisija.

Pored zakonodavnog okvira, provedba mjera za smanjenje emisija stakleničkih plinova utvrđena je i Planom zaštite zraka, ozonskog sloja i ublaženja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. godine (Narodne novine, broj 139/13).

Uredba (EU) 2015/757 primjenjuje se od 1. srpnja 2015. godine u svim državama članicama Europske unije.

II. PITANJA KOJA SE RJEŠAVAJU OVIM ZAKONOM

Ovim Zakonom utvrđuju se pravila za točno praćenje emisija ugljikova dioksida (CO₂) i druge relevantne informacije o brodovima većim od 5.000 bruto tona, koji dolaze u luke Europske unije, polaze iz tih luka ili se u njima nalaze te za izvješćivanje o emisijama i njihovoj verifikaciji, radi promicanja smanjenja emisija CO₂ iz pomorskog prometa na troškovno učinkovit način. Brodovi iznad 5.000 bruto tona čine oko 55% brodova koji pristaju u luke Europske unije i odgovorni su za oko 90% povezanih emisija CO₂. Iz ove obveze bili bi isključeni brodovi manji od 5.000 bruto tona koji čine oko 40% flote, a doprinose sa svega 10% emisija.

Praćenje i izvješćivanje provodit će se prvenstveno na način da brodari za svako putovanje (ukoliko ima manje od 300 putovanja tijekom izvještajnog razdoblja) izračunaju količinu ispuštenog CO₂, odnosno skupno za sva putovanja ako ima više od 300 putovanja tijekom izvještajnog razdoblja, kao izravnu korelaciju odnosa potrošenog goriva i ispuštenih

stakleničkih plinova. Brodari će biti dužni jednom godišnje izvijestiti Europsku komisiju, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture te Hrvatsku agenciju za okoliš i prirodu o količini ispuštenog CO₂.

Verifikaciju izvješća o emisijama te ocjenjivanje sukladnosti plana praćenja s Uredbom (EU) 2015/757 obavljat će verifikacijsko tijelo akreditirano od strane nadležnog akreditacijskog tijela država članica, a to je u Republici Hrvatskoj Hrvatska akreditacijska agencija.

Dokument o usklađenosti izdaje verifikacijsko tijelo ako izvješće o emisijama zadovoljava zahtjeve određene Uredbom (EU) 2015/757, a spomenuta isprava će morati biti na brodu do 30. lipnja svake godine koja slijedi nakon kraja razdoblja izvješćivanja.

U Uredbi (EU) 2015/757 propisani su postupni vremenski rokovi kako bi se brodari mogli pripremiti za njenu provedbu premda brodari imaju iskustva prema obvezama iz propisa koje je usvojio IMO kao na primjer doneseni SEEMP.

Ovim se Zakonom utvrđuju nadležna tijela, upravni i inspekcijski nadzor te prekršajne odredbe za provedbu gore navedenih zadaća u skladu s odredbama Uredbe (EU) 2015/757.

III. OBJAŠNJENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

Odredbama ovoga članka propisuje se svrha Zakona utvrđivanjem nadležnih tijela i zadaća nadležnih tijela i inspekcijski nadzor te prekršajne odredbe za provedbu Uredbe (EU) 2015/757.

Uz članak 2.

Odredbama ovoga članka određuju se pojmovi u smislu ovoga Zakona i imaju jednako značenje kao pojmovi uporabljeni u Uredbi (EU) 2015/757.

Uz članak 3.

Odredbama ovoga članka određena su tijela državne uprave nadležna za zaštitu okoliša i pomorstvo te Hrvatska akreditacijska agencija i Hrvatska agencija za okoliš i prirodu za provedbu Uredbe (EU) 2015/757 i ovoga Zakona.

Uz članak 4.

Odredbama ovoga članka propisane su zadaće središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu okoliša za provedbu Uredbe (EU) 2015/757.

Uz članak 5.

Odredbama ovoga članka propisane su zadaće središnjeg tijela državne uprave nadležnog za pomorstvo za provedbu Uredbe (EU) 2015/757.

Uz članak 6.

Odredbama ovoga članka propisane su zadaće Hrvatske agencije za okoliš i prirodu za provedbu Uredbe (EU) 2015/757.

Uz članak 7.

Odredbama ovoga članka propisane su zadaće Hrvatske akreditacijske agencije za provedbu Uredbe (EU) 2015/757.

Uz članke 8. i 9.

Odredbama ovih članaka propisan je inspekcijski nadzor nad provedbom Uredbe (EU) 2015/757 kojeg obavlja Inspekcija sigurnosti plovidbe.

Uz članke 10. i 11.

Odredbama ovih članaka propisuju se prekršajne odredbe za provedbu Uredbe (EU) 2015/757 i ovoga Zakona.

Uz članak 12.

Odredbom ovoga članka propisuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U raspravi Hrvatskog sabora o Prijedlogu zakona na 3. sjednici održanoj 8. veljače 2017. godine u prvom čitanju, raspravljalo se o Prijedlogu zakona o provedbi Uredbe (EU) 2015/757 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o praćenju emisija ugljikova dioksida iz pomorskog prometa, izvješćivanju o njima i njihovoj verifikaciji te o izmjeni Direktive 2009/16/EZ kojega je prihvatio sa zaključkom da se predlagatelju upute sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni u raspravi radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Nastavno na zaključak Hrvatskog sabora izrađen je Konačni prijedlog zakona o provedbi Uredbe (EU) 2015/757 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o praćenju emisija ugljikova dioksida iz pomorskog prometa, izvješćivanju o njima i njihovoj verifikaciji te o izmjeni Direktive 2009/16/EZ u kojem nema bitnih razlika u odnosu na Prijedlog zakona koji je bio u prvom čitanju. Tijekom rasprave u Hrvatskom saboru, zastupnik Branko Bačić iz Kluba zastupnika HDZ-a zatražio je informaciju postoji li na razini Međunarodne pomorske organizacije obveza brodara o izvješćivanju o emisijama

ugljikova dioksida i energetske učinkovitosti brodova, stoga se u nastavku daju dodatne informacije o obvezama izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova na međunarodnoj razini.

Obveze brodara na međunarodnoj razini o prikupljanju podataka o potrošnji goriva za brodove bruto tonaže 5.000 i više propisane su u rezoluciji MEPC.278(70) kojom je izmijenjen Prilog VI MARPOL konvencije vezano za prikupljanje podataka o potrošnji goriva na brodovima, a kojom je uvedeno novo pravilo 22A koje stupa na snagu 1. ožujka 2018. godine, te također propisuje da će brodari na međunarodnoj razini od 1. siječnja 2019. godine morati izvješćivati o potrošnji goriva. Uredba (EU) 2015/757 propisuje obvezu praćenja i izvješćivanja o prikupljanju podataka o emisijama ugljikovog dioksida s brodova iznad 5.000 bruto tona, koji dolaze u luke Europske unije, polaze iz tih luka ili se u njima nalaze od 1. siječnja 2018. godine.

Emisije ugljikova dioksida računaju se kao umnožak mase potrošenog goriva i emisijskog faktora (koji se temelji na posljednjim dostupnim vrijednostima Međuvladina tijela za klimatske promjene), te će prema tome, brodari na koje se odnosi Uredba (EU) 757/2015, u odnosu na brodare u međunarodnom prometu, imati obvezu prikupljanja podataka o potrošnji goriva godinu dana prije, te obavezu prikupljanja podataka o prevezenom teretu koje nema u međunarodnim propisima. Dodatno imaju administrativno opterećenje u smislu izrade plana praćenja i s tim u vezi izračuna emisija ugljikova dioksida kojeg će biti potrebno verificirati od strane akreditiranih verifikatora.

Vezano za obvezu o izvješćivanju o prosječnoj energetske učinkovitosti, koju propisuje Uredba (EU) 2015/757, ona je već uključena u SEEMP koji je u primjeni od 1. siječnja 2013. godine i odnosi se na sve brodove iznad 400 bruto tona, što znači da su uključeni i brodovi obuhvaćeni Uredbom (EU) 2015/757.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO TE RAZLOZI NEPRIHVAĆANJA

Nije bilo prijedloga i mišljenja na Prijedlog zakona koji se nisu prihvatili.